

10

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΝ
ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ 28/1/1968
('Απομαγνητοφωνηθεῖσα)

Μαζί μέ τάς εὐχαριστίας διὰ τήν πρόθυμον ἀνταπόκρισιν εἰς τήν πρόσκλησιν διὰ τήν σημερινήν συνάντησιν ἤθελα νά ἐκφράσω τήν λύπην μου, διότι ἡ συγκέντρωσις αὕτη γίνεται καθυστερημένως. Θά ἔπρεπε νά εἶχε γίνῃ αὕτη πολύ ἐνωρίτερον. Διότι, ὅταν κανεῖς θέλῃ νά ἐπικοινωνήσῃ μέ τούς συστρατιῶτας του, τούς συνδιακόνους του, θά πρέπει αὐτό νά τό κάνῃ ὅσον τό δυνατόν ἐγκαιρότερον, ὥστε ὅλοι αἱ προσπάθειαι νά εἶναι συντονισμέναι.

Καί δεύτερον, ἤθελα νά ἐκφράσω ἐπίσης τήν λύπην μου, διότι αὐτήν τήν στιγμὴν δέν ἔχω τήν δυνατότητα νά βλέπω ὅλους κατά πρόσωπον. Ἀλλά τό μειονέκτημα αὐτό ὀφείλεται εἰς τό εὐτύχημα, ὅτι εἴμεθα πολλοί. Ἐπροτιμήσαμεν νά εἴμεθα ἐδῶ εἰς τό σπῖτι μας, ὅπου νά σᾶς καλωσορίσωμεν, ἔστω καί ἂν θά εἴχαμεν νά ὑποστῶμεν τό μειονέκτημα, τοῦ νά μή βλέπώμεθα ὅλοι μαζί.

Τρεῖς λόγοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι προεκάλεσαν τήν σημερινήν συγκέντρωσιν καί τήν πρόσκλησιν ἐκ μέρους τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ὁ πρῶτος λόγος εἶναι, διὰ νά σᾶς ἐκφράσω τήν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλοι, ἀνεξαιρέτως ὅλοι, ἐπιτελεῖτε ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Δέν ἔχει σημασίαν ἐάν εὐρίσκεσθε εἰς τήν ἔδραν τοῦ Γυμνασίου ἢ εἰς τήν αἴθουσαν τοῦ Κατηχ. Σχολείου ἢ εἰς τόν Ναόν ἢ εἰς ἐξωσχολικόν ἔργον· εἰς τόν ἴδιον σκοπόν ἀποβλέπομεν.

Τό αὐτό ἀποτέλεσμα ἐπιδιώκομεν ὅλοι. Θέλομεν νά βοηθήσωμεν καί νά ἀνοπλάσωμεν τήν νεολαίαν μας. Καί δι' αὐτό θέλω νά ἐκφράσω πρός σᾶς τήν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας διὰ τό ὑπέρ τῆς νεότητος ἔργον, τό ὁποῖον ἕκαστος ἐπιτελεῖ.

Ἀτυχῶς, δέν συνεργαζόμεθα ὁ κληρὸς μέ τούς θεολόγους Καθηγητάς. Καί ἡ δέ εὐθύνη ἀνήκει περὶ σφόδρeron εἰς ἡμᾶς τόν κληρὸν. Τοῦτο δέν πρέπει νά συνεχισθῇ διότι δέν εἶναι ἐπιφελεία τοῦ σκοποῦ τόν ὁποῖον ἐπιδιώκομεν.

Ὁ δεῦτερος λόγος τῆς σημερινῆς συγκεντρώσεως εἶναι νά συνειδητοποιήσωμεν τὴν τεραστίαν δύναμιν, τὴν ὅποιαν ἔχομεν ὡς σύνολον, ὅταν εἴμεθα ὅλοι ἡνωμένοι. Δέν γνωρίζω ἂν τό ἔχωμεν σκεφθῇ ὅλοι αὐτό τό πρᾶγμα. Καθένας χωριστά ἀποτελεῖ μίαν πολύτιμον μονάδα, μίαν δύναμιν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καί διὰ τό Ἔθνος. Ἀλλ' ὅλοι μαζί, ἡνωμένοι, συντονισμένοι εἰς ἓνα κοινόν ἀγῶνα, νομίζω, ἀποτελοῦμεν μίαν δύναμιν ὅχι ἀπλῶς τεραστίαν ἀλλὰ μοναδικήν ἐντός τῶν κόλπων τοῦ Ἔθνους. Τὴν δύναμιν αὐτὴν πρέπει νά ἀξιοποιήσωμεν. Δέν πρέπει αὕτη νά μένῃ ἀναξιοποίητος κατὰ ἓνα μεγάλο ποσοστόν. Πρέπει νά τὴν ἀξιοποιήσωμεν ὅσον τό δυνατόν περισσότερον, ἐπ' ὠφελείᾳ καί τοῦ ἐπὶ μέρους ἔργου, τό ὅποτον ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ὅπου εὗρεσκεται ἐπιτελεῖ, καί τοῦ ἔργου, τό ὅποτον θά ἦτο δυνατόν νά ἐπιτελέσωμεν ὅλοι μαζί, καί διὰ τό ὅποτον μᾶς ἔχει προορίσει ὅχι μόνον τό Κράτος, ἀλλὰ καί ἡ Ἐκκλησία, ὁ ἴδιος ὁ Θεός.

Καί διὰ νά εἶμαι περισσότερον συγκεκριμένος· νομίζω, ὅτι ἡ ἀποστολή τοῦ Θεολόγου εἰς στήν Ἐκπαίδευσιν δέν εἶναι ἀπλῶς νά διδάξῃ τό θρησκευτικό μάθημα ἢ νά κἀνῇ μίαν ἄλλην ἐξωσχολικήν ἐργασίαν ἢ ὁπότε α εἶναι πολύτιμη καθ' ἑαυτήν. Ἀλλ' ὑπάρχει κάτι ἄλλο ὑψηλότερον, γενικώτερον, τό ὅποτον πρέπει νά κἀνῃ ὁ Θεολόγος πρέπει νά δώσῃ εἰς τόν Ἑλληνοχριστιανικόν Πολιτισμόν μας, τό σκέλος τοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ. Τοῦτο, θά τό λάβῃ τό παιδί ἀπό τό Σχολεῖον καί θά τό κρατήσῃ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν. Λέγομεν, καί πολύ ὀρθῶς, ὅτι ἐπιδιώκομεν ν' ἀδημιουργήσωμεν τόν Ἑλληνοχριστιανικόν Πολιτισμόν. Ἐφ' ἡμᾶς ^{πῶς} τό βάρος τῆς εὐθύνης νά δώσωμεν τό Χριστιανικόν, ~~καὶ τὸν ἑλληνικόν~~ ὅχι διότι θ' εἶναι ἀποκλειστικῶς ἰδικός μας σκοπός. Ὁχι ἴσα-ἴσα, εἰάν θέλωμεν νά γίνῃ Ἑλληνοχριστιανικός ὁ Πολιτισμός μας δι' ὅλην μας τὴν Χώραν, τότε πρέπει αὐτό νά εἶναι ὁ σκοπός ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Μόνον τότε θά ἐπιτευχθῇ νά εἶναι Ἑλληνοχριστιανικός ὁ πολιτισμός, ὅταν δηλαδή θά βγαίῃ ἀπὸ τὴν ψυχὴν ὅλων μας.

Ναῦ, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ Θεολόγοι πρέπει νά εἴμεθα ἡ ζύμη, ὅλης αὐτῆς τῆς

τῆς μάζης. Ζύμωσις πρέπει νά γίνεται συνεχῶς ἐντός τῶν σπλάγχνων τοῦ "Εθνους. ~~μῆτις~~. Νά ἀνεβάζωμεν τό ἐπίπεδον τοῦ πολιτισμοῦ μας, εἰς τρόπον ὥστε νά γίνῃ ^{οὕτως} ~~πῶς~~ πραγματικῶς Ἑλληνοχριστιανικός.

Κατανοοῦμεν λοιπόν τί ἔχομε χάσει μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ὃ μέρος δέν ἔχομεν ἐπιδιώξει αὐτήν τήν τεραστίαν, καί πολυτιμοτάτην ἀποστολήν. Δηλαδή, μέ ἀπλούστερα λόγια ἔάν θέλωμεν ^{να ζήσωμεν} τόν Ἑλληνοχριστιανικόν πολιτισμόν εἰς τήν Ἑλλάδα, θά πρέπει νά συνειδητοποιήσωμεν τήν ἀποστολήν αὐτήν καί νά προσπαθήσωμεν νά τῆς δώσωμεν σάρκα καί ὅσῳ ὄχι διὰ νά μείνῃ αὕτη ἕνας εὐσεβῆς πόθος, ὄχι διὰ νά εἶναι ἀπλῶς ἕνα ἰδανικόν, ἀλλά διὰ νά γίνῃ πραγματικότης. Αὐτή δέ ἡ πραγματικότης δέν νομίζω, ὅτι εἶναι δυνατόν νά ἐπιτευχθῇ ἔάν κατὰ πρῶτον λόγον δέν ἐπιστρατευθοῦν οἱ θεολόγοι. Θά ἐλθῶμεν, καί φύσει καί θέσει εἴμεθα ὄχι μόνον οἱ ἀρμόδιοι ἀλλά καί οἱ ὑπεύθυνοι δι' αὐτήν τήν ἀποστολήν.

Εἰδικώτερον, νομίζω, ὅτι τό ἔργον μας ^{εἶναι} νά κατακτήσωμεν τήν νεολαίαν. Τριακόσιοι περίπου θεολόγοι ὑπηρετοῦν ~~πρὸς~~ τήν περιφέρειαν Ἀθηνῶν καί κατόπιν αὐτοῦ, δέν ἐπιτρέπεται νά ξεφεύγῃ ἀπό τά χέρια μας ἡ νεολαία. "Ἐχω πλήρη συναίσθησιν τῶν τεραστίων δυσκολιῶν καί τοῦ τεραστίου ἔργου τό ὁποῖον ὑποδηλώνει αὐτή ἡ φράσις: δέν ἐπιτρέπεται νά μᾶς ξεφεύγῃ ἀπό τά χέρια ἡ νεολαία. Τήν στιγμήν ὅμως κατὰ τήν ὁποίαν ὑπάρχουν εἰς αὐτήν καί μόνον τήν περιφέρειαν 300 ὥσως δέ καί περισσότεροι δέν ἐπιτρέπεται νά μᾶς ξεφεύγῃ ἡ νεολαία.

Ἐάν θελήσωμεν πραγματικῶς, νά ἴδωμεν αὐτόν τόν χριστιανικόν πολιτισμόν τόν Ἑλληνοχριστιανικόν πολιτισμόν, ἂν θέλωμεν νά ἴδωμεν τήν Ἑλλάδα μας δυνατήν, ὑψηλά ἱσταμένην, πραγματικῶς πολιτισμένην, θά πρέπει νά κατακτήσωμεν τήν νεολαίαν. Ἐάν μᾶς ξεφύγῃ ἡ νεολαία μας ὅτιδήποτε ἄλλο καί ἂν ἐπιτύχωμεν, τότε τό κενόν, τό χάσμα, τό ὁποῖον θά δημιουργηθῇ μεταξύ τῆς γενεᾶς μας καί τῆς ἐπομένης θά εἶναι καταστρεπτικόν διὰ τήν Ἑλλάδα. Δέν γνωρίζω τί θά ἦτο δυνατόν νά ἐξαχθῇ ἀπό αὐτό. Πάντως τοῦτο δέν θά ἦτο πλέον ἢ Ἑλλάς ἀλλ' οὔτε θά ἦτο δυνατόν κατόπιν νά ὁμιλῶμεν περὶ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐπομένως πρέπει νά κατακτήσωμεν τήν νεολαίαν. "Οχι νά τήν ὑπο-

δουλώσωμεν. Νά τήν ἐμπνεύσωμεν. Διότι ἐσεῖς γνωρίζετε καλλίτερον ἐμοῦ, διότι ἔχετε ἄμεσον καί καθημερινήν ἐπαφήν μέ τήν νεολαίαν, ὅτι μέ τήν βίαν δέν γίνεται τίποτα. Μέ τήν ἔμπνευσιν γίνεται ^{ἐν χεῖρσι} εἰς αὐτά τὰ πνευματικά ἔργα καί ἐπομένως εἰάν θελήσωμεν νά ἔχωμεν τήν νεολαίαν εἰς τάς χεῖρας μας θά πρέπει νά τήν ἐμπνεύσωμεν καί νά τῆς δώσωμεν αὐτό τό μεγάλο ὄραμα. Νά τήν ἐνθουσιάσωμεν δι' αὐτό καί κατόπιν νά τῆς δώσωμεν τά μέσα καί τόν τρόπον μέ τόν ὁποῖον τό ὄραμα αὐτό θά γίνῃ πραγματικότης.

Δέν θά ἐξαντλήσω τό θέμα καί δέν νομίζω ὅτι ἡ ὅλη μας συνεργασία θά πρέπει νά σταματήσῃ μέ τήν σημερινήν συγκέντρωσιν. Τουναντίον ἡ σημερινή συγκέντρωσις νομίζω ὅτι πρέπει νά εἶναι ἡ ἔναρξις μιᾶς στενωτέρας συνεργασίας. Ἀκριβῶς δι' αὐτό σήμερον μερικᾶς σκέψεις μόνον θά μοῦ ἐπιτρέψῃτε νά εἶπω σχετικῶς μέ τό ἔργον τῆς νεολαίας, δηλαδή σχετικῶς μέ τόν γενικώτερον τοῦτο ὄραμα, τό ὁποῖον πρέπει νά ἐπιτύχωμεν νά ἀγκαλιᾷσῃ ἡ νεολαία μας. Ἡμεῖς κατ' ἀρχήν νά εἶπω ἐν ὅφει καί ἐν συναισθήσει τῶν τεραστίων δυσκολιῶν, ὅτι χρειάζεται μεγάλος ἀγών διὰ νά ἐπιτύχῃ ἡ προσπάθεια διότι ἡ νεολαία μας ἔχει ἐπιρεασθῇ κατὰ ἕνα ποσοστόν ἀπό ἀντιθέτους ἐπιρροάς. Τοῦτο πρέπει νά τό ὁμολογήσωμεν. Ἀφήσαμεν δηλαδή νά μᾶς ἐκφύγῃ ἕνα μέρος καί φοβοῦμαι ὅτι εἶχαν ἐκφύγει τά δυναμικώτερα στοιχεῖα.

Τώρα θά ἔλεγα δύο λόγια γενικώτερα. Χρειάζεται θά ἔλεγα νά ἐπιδιώξωμεν μίαν ψυχικὴν στεγάνωσιν τῆς νεολαίας μας, ἂν εἶναι δυνατόν εἰς τόν σημερινόν κόσμον νά τό ἐπιτύχῃ αὐτό. Διότι συνεχῶς γίνεται μία παγκόσμιος ζύμωσις. Εἰσρέουν ιδέαι, ἀντιλήψεις καί θεωρίαι ἔξωθεν. Ἔρχονται ἐδῶ καί ζυμῶνονται μέ τίς ιδιαιτέρας μας. Καί δέν προλαμβανόμεν νά τάς γνωρίσωμεν αὐτάς καί ἔρχονται ἄλλας. Παρ' ὅλα αὐτά πρέπει νά γίνῃ ἕνα εἶδος στεγανώσεως ὅχι ὅτι τρόπον τινά θά ἀπαγορεύσωμεν τήν εἴσοδον τῶν ιδεῶν, ὅπως ἀπαγορεύεται εἰς τά ὁλοκληρωτικά κράτη ἡ εἴσοδος ξένων ἐντύπων. Σήμερον καί τό ἔντυπον νά τό ἐμποδίσῃ εἶναι οἱ αἰθέρες οἱ ὁποῖοι μέ τά ραδιόφωνα ἢ μέ τήν τηλεόραση

μεταδίδουν ~~τάς~~ ιδέας. Καί επομένως καί από ἐκεῖ δέν γνωρίζω ἄν πρα-
κτικῶς εἶναι δυνατόν τοῦτο. Ἀλλά καί ἄν θά ἦταν δυνατόν, δέν εἶναι τό
συμφέρον καί τό ὀρθόν. Διότι δέν πρέπει νά εἶναι ἡ βία ἡ ὁποία θά
ἐπιβάλλῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο ἀλλά θά πρέπει νά εἶναι ἡ ἔμπνευσις. ~~ἡ ἔμπνευσις~~
~~ἡ ἔμπνευσις~~ Ἡ στεγάνωσις λοιπόν αὐτή θά πρέπει νά γίνῃ διά τοῦ τρόπου τῆς
ἐμπνεύσεως. Νά καταλάβῃ δηλαδή τό ἑλληνόπουλον, ὅτι ἀποτελεῖ, θά ἔλεγα,
μία μοναδικήν περίπτωσιν εἰς τόν κόσμον. Καί δέν τό λέγω τοῦτο διό-
τι ἔχω γεννηθῇ Ἑλλην καί ὀρθόδοξος καί εἶμαι αὐτήν τήν στιγμήν ὁ
Προκαθήμενος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, εἰς τήν Ἑλλάδα, ἀλλά διότι
αὐτή εἶναι ἡ πραγματικότης. Ἄν σκεφθῶμεν θά ἴδωμεν πράγματι, ὅτι ὁ
Ἑλλην εἶναι ἕνα μοναδικόν φαινόμενον εἰς τόν κόσμον. Δέν τό ἔχομεν
συνειδητοποιήσει τοῦτο καλῶς. Ἐάν τό εἴχαμεν συνειδητοποιήσει θά
εἴμεθα διαφορετικοί. Εἴμεθα μία μοναδική περίπτωσις διότι συνδυάζο-
μεν εἰς ἕν ἁρμονικόν συμπλεγμα τά δύο ταῦτα στοιχεῖα, τό ἑλληνικόν
καί τό χριστιανικόν. Ἐχομεν κληρονομικὰ δικαιώματ' ἐπὶ τοῦ ἑλληνο-
χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλά καί τεράστιας εὐθύνας. Μὴν ἀπεμπολοῦ-
μεν αὐτάς τὰς εὐθύνας καί τὰς σπρώχνομεν εἰς τοὺς ὤμους ἄλλων. Εἶναι
ἰδικαί μας εὐθύναι. Καί πρέπει νά τό πάρωμε εἰς τά σοβαρά καί νά
κατανοήσωμεν τί περαστίαν ἀποστολήν ἔχομε εἰς τόν κόσμον ἡμεῖς οἱ
Ἕλληνες καί Χριστιανοί καί δὴ ὀρθόδοξοι.

Λοιπὸν αὐτή θά εἶναι ἡ στεγάνωσις, ἡ ὁποία πρέπει νά γίνῃ εἰς
τὴν νεολαίαν μας. Νά κατανοήσῃ τό ἑλληνόπουλον, ὅτι εἶναι κάτι τό μο-
ναδικόν εἰς τόν κόσμον, ὅτι ἔχει κάτι πολὺ ὑψηλότερον νά δώσῃ, παρ'
ὅτι ἔχει ἕνα ἄλλο παιδί ὁποιοῦδήποτε ἔθνους καί ὁποιασδήποτε φυλῆς.

Βεβαίως αὐτά δέν γίνονται ἀπὸ τῆς μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην,
μέ μίαν λέξιν, ἢ μέ ἕνα βιβλιαράκι ἢ μέ μίαν διάλεξιν. Τοῦτο ἀποτελεῖ
προσπάθειαν συστηματικὴν καί ὀργανωμένην. Ἀλλά δέν εἶναι αὐτὴν τὴν
στιγμὴν ἡ ὥρα διὰ νά εἴπωμεν αὐτά τά πράγματα. Τὰ ὅσα λέγομεν ἀπο-
σκοποῦν εἰς τό νά καταδείξουν τὴν τεραστίαν ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν ἔ-
χομεν ἐνώπιόν μας, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἔχομεν καί τὴν τεραστίαν δύναμιν
εἰς τὰς χεῖρας μας.

Ὁ πρῶτος σκοπὸς τῆς σημερινῆς μας συναντήσεως ἦταν νὰ σὰς ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας, ὁ δεύτερος νὰ συνειδητοποιήσωμεν τὴ δύναμί μας καὶ τὴν ἀποστολὴν μας καὶ ὁ τρίτος, νὰ εἴπωμεν ὀλίγας σκέψεις σχετικῶς μὲ τό τί θὰ κάμωμεν τώρα ὦραϊα, συμφωνοῦμεν.

Πῶς ὅμως αἱ θεωρητικαὶ θέσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων συμφωνοῦμεν θὰ γίνουν πραγματικότης; Τί θὰ πρέπῃ νὰ κάμωμεν; Αἱ σκέψεις μου ἐπ' αὐτοῦ θὰ εἶναι ἀπλῶς προκαταρτικαί. Θὰ πρέπῃ νὰ ἔλθουν ἐν συνεχείᾳ πολλά ἄλλα πράγματα τὰ ὅποια θὰ μᾶς βοηθήσουν εἰς τὸν ὅσον ὥστε ὅσοι θέλουν, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι θὰ θέλουν, νὰ συντονισθῶμεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀνωτέραν προσπάθειαν, τὴν πέραν τοῦ στενωῦς ὑπηρεσιακοῦ χαρακτῆρος, ὥστε νὰ πάρῃ σάρκα καὶ ὅστ' αὐτὸ μέγαλο δράμα.

Θὰ ἀρχίσω ἀπὸ ἓνα πεζὸν πρᾶγμα τὸ ὅποion εἶναι ἀπαραίτητον. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ ἔχει ιδρύσει Γραφεῖον Νεολαίας (Γραφεῖον Χριστιανικῆς ἀγωγῆς Νεότητος). Ἀκόμη δὲν εἶναι τοῦτο ἐπαρκῶς ὀργανωμένον. Εἶναι ἀπλῶς ὁ πατήρ Ἀμβρόσιος Στάμενας ἐκεῖ, ὁ ὅποιος προσπαθεῖ νὰ πάρῃ τοὺς πρώτους συνεργάτας. Μὲ τὴν ἀναγγέλειαν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Γραφείου δὲν ἐννοῶ ὅτι θὰ καταλήξωμεν εἰς μίαν ὀργάνωσιν. Εἰς ἐργασίαν θὰ πρέπῃ νὰ καταλήξωμεν ὅχι εἰς ὀργάνωσιν. Δηλαδή θὰ κάμῃ ἕκαστος ὅτι ἡμπορεῖ ἐκεῖ ὅπου εἶναι τοποθετημένος. Ἡμπορεῖ νὰ ἀνήκῃ εἰς μίαν ὀργάνωσιν, Ἡμπορεῖ καὶ νὰ μὴν ἀνήκῃ. Ἡμπορεῖ νὰ εἶναι μόνον Καθηγητὴς ἢ νὰ ἔχῃ Κατηχητικόν, ἢ νὰ εἶναι Καθηγητὴς καὶ νὰ ἔχῃ καὶ Κατηχητικόν, ἢ νὰ ἔχῃ μίαν ἄλλην ἐργασίαν εἰς ἓνα σύλλογον, εἰς ἓνα ἴδρυμα κ.ο.κ. Δὲν σημαίνει ὅτι θὰ ἀλλάξῃ ἕκαστος καὶ θὰ μετὰσχῃ εἰς μίαν νέαν ὀργάνωσιν. Ἀλλ' ἐκεῖ πού εὐρίσκεται νὰ ἐργασθῇ. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι θὰ ἐπιδιώξωμεν νὰ συντονίσωμεν τὰς ἐνεργείας μας καὶ αὐτὸ τὸ ὅποion ἔχομεν ὡς πόθον ἐσωτερικόν, νὰ κάμωμεν πραγματικότητα. Ὑπάρχει λοιπὸν ἓνα Γραφεῖον ὡς πρῶτος πυρὴν αὐτῆς τῆς ὀργανώσεως μὲ τὴν ἔννοιαν ὅχι τῆς σωματικῆς ὀργανώσεως ἀλλὰ τῆς ἐξυπηρετήσεως αὐτῆς τῆς ἐργασίας.

Τὸ δεύτερον θὰ πρέπῃ νὰ εἶναι βεβαίως ἀποτέλεσμα ὅλης αὐτῆς τῆς ἐργασίας ἀλλὰ παρ' ὅλα αὐτὰ θὰ πρέπῃ νὰ εἶναι καὶ ὁ πρῶτος στόχος, θὰ πρέπῃ νὰ ζυμώσωμεν μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς πνευματικῆς ζυμώσεως τοὺς ὑπολοίπους συναδέλφους ἀπὸ τοὺς δημοδιδασκάλους μέχρι καὶ τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου. Καὶ ὡς ἓνα πρακτικόν καὶ ἄμεσον τρόπον θὰ ἐπρότεινα μίαν συγκέντρωσιν ὅλων τῶν ἐκ-

παιδευτικῶν τῆς περιφέρειας τῆς πρωτεύουσας.

"Ένα ἄλλο ἄμεσον ἔργον τό ὁποῖον εἶς τά χέρια μας εἶναι τό θέμᾱ τῶν μαθητικῶν Λειτουργιῶν. Βεβαίως δέν ἐξαρτᾶται τοῦτο μόνον ἀπό σᾶς. Ἐξαρτᾶται καί ἀπό ἡμᾶς τοὺς κληρικοὺς." Ἐχω δώσει ὁδηγίαν εἰς τοὺς κληρικοὺς μας διὰ τὰς μαθητικὰς Λειτουργίας. Πρέπει νά τὰς ἀγαπήσουν τὰς Λειτουργίας αὐτάς τά παιδιὰ καί παρεκάλεσα τοὺς κληρικοὺς νά προσπαθήσουν νά τίς κάνουν ὅσον τό δυνατὸν ἐλκυστικωτέρας διὰ τά παιδιὰ, δηλαδή συντόμους, μέ σύντομον καί μέστόν νοημάτων κήρύγμα, καθὼς ἐπίσης καί μέ συμμετοχὴν τῶν παιδιῶν εἰς τὴν φαλμωδίαν. Τό τελευταῖον τοῦτο ἐξαρτᾶται περισσότερον ἀπό σᾶς, ὅχι τόσον διότι ἐσεῖς θά τοὺς μάθετε νά φάλλουν, ἀλλὰ διότι μπορεῖτε νά τό ἐπιδιώξετε τοὺλάχιστον τὰ περισσότερα παιδιὰ νά συμφάλλουν ὥστε εἰς τὰ 50 λεπτά τὰ παιδιὰ φάλλοντας μαζί νά μὴ κουράζωνται.

Φεύγοντας, ὡς μία ἀνάμνησι τῆς σημερινῆς συγκεντρώσεως ἔχω νά σᾶς προσφέρω ἓνα ἀπὸ τὰ ἔργα μου. Εἶναι "Ἡ Ἐπικοινωνία μετὰ τῶν ἑτεροδόξων". Ἀναφέρεται εἰς τὰ σύγχρονα καί φλέγοντα θέματα τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἑτεροδόξων. Θά ἰδῇτε ἐκεῖ τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ πλευρᾶς Κανονικοῦ Δικαίου.

Εὐχαριστῶ πάρα πολύ διὰ τὴν σημερινὴν ἀνταπόκρισιν. Δέν θά πρέπη νά εἶναι αὕτη ἡ μόνη ἐπικοινωνία. Καί δέν θά εἶναι ἡ μόνη εὐκαιρία.